

รายงานสรุปการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....นางสาวจิรัชยา.....นามสกุล.....คงทน.....
ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ.....กลุ่ม/ฝ่าย.....กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน.....

หลักสูตร/หัวข้อเรื่องอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

หลักสูตรหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

สถานที่อบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

กรมพัฒนาที่ดิน.....

หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา.....e-learning ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน.....

ตั้งแต่วันที่.....9.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ.....2563.....ถึงวันที่.....9.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ.....2563.....

เพื่อ อบรม สัมมนา อื่นๆ ระบุห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์.....

ส่วนที่ 2 สิ่งที่ได้รับจากการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

2.1 รายงานสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

เนื้อหาสาระในการอบรม ได้แก่

1. ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2534 ในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระราชดำริแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงกรมพัฒนาที่ดิน ให้นำหญ้าแฝกมาศึกษา ทดลองปลูกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน จึงทำให้มีการวิจัย พัฒนาและส่งเสริมการใช้หญ้าแฝก ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

2. ลักษณะของหญ้าแฝก

1) หญ้าแฝกกลุ่ม *Vetiveria zizanioides* (Linn.) Nash

หญ้าแฝกกลุ่ม เป็นพืชที่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี มีใบยาว 45-100 เซนติเมตร กว้าง 0.6-1.2 เซนติเมตร มีหลังใบโค้ง ใบแบน มีสีเขียวเข้ม เนื้อใบค่อนข้างเนียน มีไขเคลือบมาก ทำให้ดูมัน ท้องใบออกสีขาวซีดกว่าด้านหลังใบ และเมื่อนำใบส่องดูกับแดดจะเห็นรอยกั้นขวางเนื้อใบค่อนข้างชัดเจน หญ้าแฝกที่มีอายุ 1 ปี จะมีรากหยั่งลึกกว่า 1-3 เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของดิน ในสภาพธรรมชาติ ชอบขึ้นในดินร่วนปนทรายที่มีการระบายน้ำได้ดี ที่แนะนำได้แก่พันธุ์ศรีลังกา กำแพงเพชร 2 สุราษฎร์ธานี และพันธุ์สงขลา

2) หญ้าแฝกดอน *Vetiveria monoralis* Balansa A. Camos

หญ้าแฝกดอน จะพบได้ทั่วไปในที่ค่อนข้างแล้งหรือที่ดินระบายน้ำได้ดี ในทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะในป่าเต็งรัง แต่จะมีน้อยในภาคใต้ สามารถขึ้นได้ดีทั้งในที่แดดจัดและที่ร่มรำไร ใบปรกกลคล้ายกอตะไคร้ ไม่ตั้งตรงเหมือนหญ้าแฝกกลุ่ม ทนไฟ หญ้าแฝกดอนมีใบยาว 35-80 เซนติเมตร กว้าง 0.4-0.8 เซนติเมตร ใบสีเขียว หลังใบพับเป็นสันสามเหลี่ยม เนื้อใบหยาบ สากคาย มีไขเคลือบน้อยทำให้ดูกร้าน ไม่เหลือมัน ท้องใบสีเขียวเหมือนกับด้านหลังใบแต่มีสีซีดกว่า แผ่นใบเมื่อส่องกับแดดไม่เห็นรอยกั้นในเนื้อใบ เส้นกลางใบสังเกตเห็นชัดเด่น มีลักษณะแข็งเป็นแถบหนูด้านด้านหลังใบ หญ้าแฝกดอนและหญ้าแฝกกลุ่มมีอายุเท่ากัน หญ้าแฝกดอนจะมีรากที่สั้นกว่า โดยทั่วไปหญ้าแฝกที่มีอายุประมาณ 1 ปี จะมีรากลึกประมาณ 80-150 เซนติเมตร ช่อดอกจะมีได้หลายสี ตั้งแต่สีขาวครีมถึงสีม่วงอมแดง ซึ่งเป็นลักษณะปกติประจำถิ่น พันธุ์ที่

แนะนำมี 6 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 ร้อยเอ็ด เลย ราชบุรี และพันธุ์ประจวบคีรีขันธ์

3. การขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อปลูกในพื้นที่เป้าหมาย สามารถทำได้โดย การเพิ่มปริมาณหน่อที่มีคุณภาพจากแปลงแม่พันธุ์ และนำหน่อที่ได้ไปชำในถุงพลาสติกขนาดเล็ก หรือทำหน่อรากเปลี่ยน

1) การผลิตหน่อหญ้าแฝกที่มีคุณภาพจากแปลงแม่พันธุ์

(1.1) การเพิ่มปริมาณในแปลงขนาดใหญ่

(1.2) การทำให้แม่พันธุ์แตกหน่ออ่อนโดยทำกับกอแม่พันธุ์ที่มีอายุ 4-6 เดือน

(1.3) พรวนดินโดยรอบกอ ใส่ปุ๋ยหมัก

(1.4) การเตรียมหน่ออ่อน

2) การเพาะชำหน่อหญ้าแฝก

1) การเพาะชำหน่อหญ้าแฝกในถุงขนาดเล็ก ให้มีอายุ 45-60 วัน จึงนำไปปลูกในพื้นที่เป้าหมาย

2) การเพาะชำแบบหน่อรากเปลี่ยน มัดหน่อหญ้าแฝกกำละ 50 หน่อ นำไปแช่ในน้ำหมัก พด.2 ที่อัตรา 4 ซ่อนโตะต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ท่วมโคน 10 ชั่วโมง วางไว้ในที่ร่ม หรือบนกองขุยมะพร้าว 3-5 วัน แล้วนำไปปลูกทันที

4. หญ้าแฝกสามารถอนุรักษ์ดินและน้ำได้อย่างไร

1) น้ำและตะกอนดินไหลมาปะกอบหญ้าแฝก ที่ปลูกขวางพื้นที่ลาดชัน

2) น้ำบางส่วนซึมลงสู่ใต้ดิน น้ำบางส่วนไหลผ่านกอหญ้าแฝกลงสู่พื้นที่ต่ำ

3) ตะกอนดินและเศษอินทรีย์วัตถุ ถูกดักกรองไว้

4) รากหญ้าแฝกเกาะยึดดินไว้ ไม่ให้พังทลาย

5. ประโยชน์ของหญ้าแฝก

1) ประโยชน์ของหญ้าแฝกด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ลดการชะล้างพังทลายของดิน น้ำไหลบ่า ดินถล่ม และอุทกภัย

2) ประโยชน์ของหญ้าแฝกในการฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม

3) ประโยชน์ของหญ้าแฝกเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่นลดมลพิษจากน้ำเสียจากกองขยะ บำบัดน้ำเสีย

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

2.2 ประสพการณ์/ประโยชน์ที่ได้รับ/การประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน

ต่อตนเอง

มีความรู้เบื้องต้นเรื่องหญ้าแฝก พันธุ์ การใช้และประโยชน์ของหญ้าแฝก และนำไปใช้ได้จริง

ต่อหน่วยงาน/การนำมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน

สามารถถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรหรือผู้สนใจให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร

2.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ควรมีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีทักษะ และเพิ่มพูนความรู้ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีเรื่องใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

ลงชื่อ

(นางสาวจิรัชยา คงทน.)

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ผู้รายงาน

วันที่ 10 เดือน กันยายน พ.ศ. 2563

ส่วนที่ 3 ความเห็นของผู้บังคับบัญชา

(✓) ทราบ

ลงชื่อ

(นายสมศักดิ์ สุขจันทร์)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

ตำแหน่ง

วันที่ 16 เดือน กันยายน พ.ศ. 2563